

Alūksnes novada pašvaldības iestādes "Būvvalde"
vispārīgais administratīvais akts Nr. BUV/3-20/25/2

Alūksnē 2025. gada 2. aprīlī

Vietējās nozīmes arhitektūras pieminekļa izmantošanas un saglabāšanas norādījumi

Norādījumi izdoti vietējās nozīmes kultūras piemineklim "Kungu māja" ar aizsardzības numuru 2770, kurš atrodas Alūksnes novadā, Ilzenes pagastā; Ilzenes muižas apbūvē.

Adresāts: vietējās nozīmes arhitektūras pieminekļa vai tā daļas īpašnieks (valdītājs).

Pamatojums: Norādījumi izdoti, pamatojoties uz likuma "Par kultūras pieminekļu aizsardzību" 5. panta otrās daļas un Ministru kabineta 2021. gada 26. oktobra noteikumu Nr. 720 "Kultūras pieminekļu uzskaites, aizsardzības, izmantošanas un restaurācijas noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr. 720), nosakot kultūras pieminekļa uzturēšanas režīmu un saimnieciskās darbības ierobežojumus, kā arī darbības, kuras var veikt bez atļaujas, lai novērstu saglabājamo un aizsargājamo kultūrvēsturisko vērtību iznīcināšanu vai bojāšanu, kā arī pamatojoties uz 2022. gada 23. decembra Kultūras ministrijas rīkojumu Nr. 2.5-1-202 "Grozījumi Kultūras ministrijas 1998. gada 29. oktobra rīkojumā Nr. 128 "Par Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstu" publicētu Latvijas Republikas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" 2022. gada 29. decembrī, pieejams <https://www.vestnesis.lv/op/2022/252.3> un Alūksnes novada pašvaldības domes 2024. gada 28. marta nolikuma Nr. 5/2024 "Alūksnes novada pašvaldības iestādes "Būvvalde" NOLIKUMS" 7.18. punktu.

Kultūras pieminekļa statuss: kultūras pieminekļi iekļauts Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā kā vietējās nozīmes arhitektūras pieminekļi "Kungu māja". Informācija par to pieejama <https://mantojums.lv/cultural-objects/2770>.

Atbilstoši Noteikumu Nr. 720 18.11. punktā noteiktajam, kultūras pieminekļa saglabājamās vērtības ir iekļautas Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu reģistrā.

Vietējās nozīmes arhitektūras pieminekļu saglabājamās vērtības:

- Celtnes/būves telpiskais risinājums ainavā, vidē (pilsētvides ainavā, lauku ainavā)
- Būvmasu kārtojums
- Konstruktīvā sistēma
- Konstruktīvie elementi
- Vienkārša fasādes (fasāžu) arhitektūra

- Jumta forma
- Kāpņu izveidojums, margas un apdare
- Apkures sistēmas elementi (krāsnis, sildķermeņi u.c.)
- Oriģinālie logi (to apdares elementi)

Izvirzītās prasības:

1. Uzturēšanas režīms:

1.1. Fiziskajām un juridiskajām personām jānodrošina, lai tiktu saglabāts vietējās nozīmes arhitektūras piemineklis, kas ir to īpašumā (valdījumā).

1.2. Vietējās nozīmes arhitektūras pieminekļa īpašnieka (valdītāja) pienākums ir: ievērot likumus un citus normatīvos aktus, kā arī norādījumus par arhitektūras pieminekļa izmantošanu un saglabāšanu; informēt kompetento institūciju par kultūras pieminekļu uzraudzību par katru bojājumu, kas radies īpašumā (valdījumā) esošajam vietējās nozīmes arhitektūras piemineklim; laikus informēt Būvvaldi par būvniecības iecerēm un jebkuru saimniecisko darbību, kas pārveido arhitektūras pieminekli.

1.3. Vietējās nozīmes arhitektūras pieminekli izmanto tā sākotnējai funkcijai vai kultūras, izglītības, zinātnes, tūrisma, saimnieciskiem vai citiem mērķiem tā, lai tiktu saglabāts arhitektūras piemineklis.

1.4. Lai nodrošinātu vietējās nozīmes arhitektūras pieminekļa uzturēšanu un saglabāšanu, īpašniekam (valdītājam) savlaicīgi un regulāri jāveic arhitektūras pieminekļa apsekošana (vizuālā apskate), lai noskaidrotu bojājumus un iespējamus apdraudējumus, īpašu uzmanību pievēršot jumtam, lietus ūdens novadīšanas sistēmas elementiem, fasādēm, pamatiem un ailu aizpildījumam. Ja arhitektūras pieminekli saglabājušies vēsturiskie interjeri, īpašniekam (vadītājam) jāveicina to saglabāšanai atbilstošs mikroklimats, izvairoties no straujām mitruma un temperatūras svārstībām.

1.5. Vietējās nozīmes arhitektūras pieminekļa uzturēšanu, konservāciju, remontu un restaurāciju veic ēkas īpašnieks (valdītājs) par saviem līdzekļiem.

2. Saimnieciskās darbības ierobežojumi:

2.1. Saskaņā ar likuma "Par kultūras pieminekļu aizsardzību" 21. pantā noteikto vietējās nozīmes arhitektūras pieminekļi konservējami, restaurējami un remontējami tikai ar kompetentās institūciju par kultūras pieminekļu uzraudzību atļauju.

2.2. Vietējās nozīmes arhitektūras pieminekli aizliegts iznīcināt. Arhitektūras pieminekļa pārveidošana vai tā oriģinālo daļu aizstāšana ar jaunām daļām pieļaujama tikai tad, ja tā ir labākā iespēja, kā saglabāt kultūras pieminekli, vai arī tad, ja pārveidojuma rezultātā nepazeminās vietējās nozīmes arhitektūras pieminekļa vērtība.

2.3. Vietējās nozīmes arhitektūras pieminekļa konservācijā, remontā un restaurācijā lieto oriģinālam un vēlāku laiku vērtīgiem uzslāņojumiem atbilstošus un ar tiem saderīgus materiālus.

2.4. Ja paredzēti vietējās nozīmes arhitektūras pieminekļa pārveidošanas darbi, kas rada izmaiņas arhitektūras pieminekļa saglabājamajās vērtībās, nepieciešams saņemt kompetentās institūciju par kultūras pieminekļu uzraudzību atļauju izpētes, konservācijas vai restaurācijas darbiem. Darbus drīkst veikt tikai kompetenta speciālista vadībā, kura kompetenci pamato atbilstošs kvalifikāciju apliecināošs dokuments.

2.5. Vietējās nozīmes arhitektūras pieminekļa īpašniekam (valdītājam) izsniedz darbu atļauju, pamatojoties uz iesniegumu, kurā norādītā paredzamā darbu vieta, apjoms un izpildīšanas veids. Atļauju izsniedz pēc veicamo darbu dokumentācijas (atkarībā no darbu rakstura un apjoma – vizuālās fiksācijas dokumentu, projekta, apraksta un metodikas, ja paredzēti darbi Noteikumu Nr. 720 35.1. punktā noteiktajiem darbiem, jāiesniedz arhitektoniski mākslinieciskā izpēte/kultūrvēsturisko izpēti) izvērtēšanas.

2.6. Par vietējās nozīmes arhitektūras pieminekļa aizsardzības noteikumu pārkāpšanu var tikt piemērota administratīvā atbildība.

3. Darbības, kuras var veikt bez atļaujas:

Vietējās nozīmes arhitektūras pieminekļa kopšana, uzturēšana un cita saimnieciskā darbība, kas tiek veikta, izmantojot oriģinālam atbilstošus materiālus un tehnoloģiju, nepārveidojot arhitektūras pieminekļa saglabājamās vērtības.

4. Citi noteikumi:

Vietējās nozīmes arhitektūras pieminekli var atsavināt ievērojot Likums "Par kultūras pieminekļu aizsardzību", 8. panta nosacījumus.

Apstrīdēšanas kārtība:

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 70. panta pirmo daļu un Paziņošanas likuma 11. pantu Administratīvais akts stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas Latvijas Republikas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 76. panta pirmo un otro daļu, 77. pantu un 79. panta pirmo daļu Administratīvo aktu var apstrīdēt mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas Alūksnes novada pašvaldības domē, iesniedzot iesniegumu Alūksnes novada pašvaldībā, Dārza ielā 11, Alūksne, Alūksnes novads, LV-4301; e-pasta adrese dome@aluksne.lv.

Būvvaldes vadītāja – arhitekte *S. Smildziņa*